

Risikofaktorer for selvmord i Grønland kan opspores ved kontakt til sundhedsvæsenet

En ny undersøgelse tyder på, at der findes klare risikofaktorer for selvmord, særligt udtryk for selvmordstanker og selvmordsforsøg, som kan opspores ved kontakt med sundhedsvæsenet. Der er således mulighed for en målrettet forebyggelse af selvmord inden for rammerne af sundhedsvæsenet. Det er dog samtidig klart, at for størstedelen af de undersøgte selvmord kan der ikke identificeres kendte risikofaktorer i sundhedsvæsenet regi. Initiativer til forebyggelse af disse selvmord må formodentlig foregå i andre sammenhænge. Der er fortsat brug for viden om, hvordan forebyggelse af selvmord bedst foregår.

Selvmod er en alvorlig hændelse med store konsekvenser for pårørende og øvrige samfund. Gennem de sidste 40-50 år har selvmord og følger heraf været et omfattende problem i Grønland, og omkring 10% af alle dødsfald skyldes et selvmord. Selvmordene har været særligt hyppige blandt unge og blandt mænd. Dette mønster, som også kendes fra andre oprindelige folk omkring i verden, afviger fra selvmordsstatistikken i nogle vestlige lande, hvor det primært er ældre, der begår selvmord. Der er et naturligt og stort ønske i befolkningen om at kunne forebygge og reducere forekomsten af selvmord, og der har været taget mange initiativer til dette gennem årene. Forebyggelsen kan potentielt målrettes, hvis det er kendt, hvem der er i størst risiko for at begå selvmord. Derfor ønskede vi at identificere risikofaktorer hos personer i Grønland, som havde begået selvmord. Kontakt til sundhedsvæsenet i en periode op til selvmordet kunne være en mulig arena for en forebyggende indsats.

Formålet med undersøgelsen var derfor at undersøge kontakt til sundhedsvæsenet og forekomst af risikofaktorer i en periode på seks måneder op til selvmordet hos en gruppe, der har begået selvmord, og sammenligne med en kontrol gruppe i samme alder og med samme køn, der ikke har begået selvmord.

Der var 160 personer, 115 mænd og 45 kvinder, i hver gruppe og kontakt til sundhedsvæsen i en periode på seks måneder blev undersøgt. Risikofaktorerne, der blev undersøgt, omfattede kontakt til sundhedsvæsenet, hvor der var udtrykt tanker om selvmord, forsøgt selvmord, forelå alkoholpåvirkning, følger af voldsepisode og tegn til psykisk sygdom.

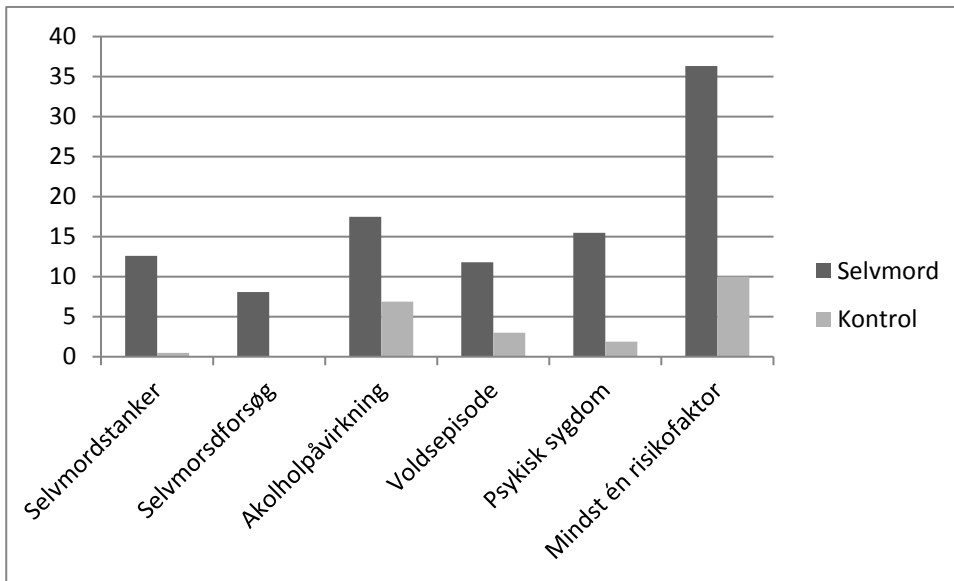
Grupperne blev inddelt i unge under 35 år og ældre fra 35 år og opefter.

Det gennemsnitlige antal kontakter til sundhedsvæsenet var 2 i løbet af de seks måneder. Antallet varierede fra 0-60. Kvinder havde flere kontakter end mænd. Der var ingen forskel i antal kontakter blandt gruppen, der havde begået selvmord og kontrolgruppen. Omkring en tredjedel (31%) i selvmordsmordsgruppen havde slet ingen kontakter.

Risikofaktorerne selvmordstanker, selvmordsforsøg, alkoholpåvirkning og voldsepisode indenfor seks måneder blev observeret hyppigere blandt de unge, der havde begået selvmord sammenlignet med kontrolgruppen, mens selvmordstanker, selvmordsforsøg og psykisk sygdom var hyppigere blandt de ældre i selvmordsgruppen sammenlignet med kontrolgruppen.

Som det fremgår af figuren, blev der observeret mindst en risikofaktor hos godt en tredje del af alle personer i selvmordsgruppen mod 10% i kontrolgruppen. Den forholdsmæssig største forskel mellem selvmordsgruppe og kontrolgruppe blev observeret for risikofaktorerne selvmordstanker og selvmordsforsøg, som fandtes hos omkring en femtedel af alle i selvmordsgruppen.

Figurtekst: Andel med risikofaktorer (%) blandt en gruppe på 160 personer, der har begået selvmord, sammenlignet med en kontrolgruppe.

Af: Speciallæge i almen medicin Tommy Grundsøe, specialist i fagområdet Grønlandsmedicin
Speciallæge i almen medicin Michael Lyng Pedersen, Phd, Dr. med. Tlf: +299 34 44 43

Kilde: Risk factors observed in health care system 6 months prior completed suicide. Grundsøe TL, Pedersen ML. Int J Circumpolar Health. 2019 Dec;78(1):1617019. doi: 10.1080/22423982.2019.1617019.